

СТАТИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Годишни данни за 2011 година

Националният статистически институт представя резултати от годишни изследвания в областта на статистиката на околната среда за 2011 година. Подробни данни по конкретни теми са поместени в рубриката „Околна среда” на страницата на НСИ в интернет: <http://www.nsi.bg>.

1. Води

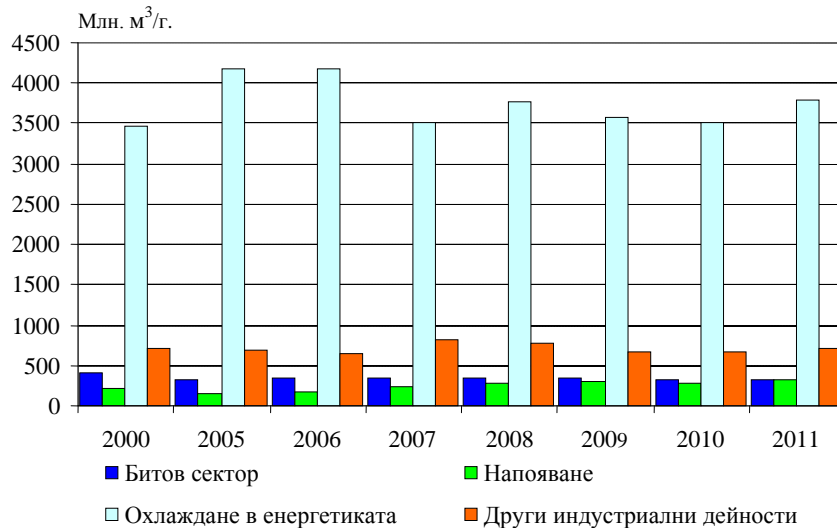
През 2011 г. общо изнетата прясна вода за икономиката се оценява на 6 385 млн. м³, което съставлява около 6% от пресните водни ресурси на страната. Съотношението определя индекса на експлоатация на водите. Счита се, че при праг по-малък от 10% няма стрес на водната екосистема, а при стойности между 10 и 20% има нисък стрес. България е сред европейските страни с относително нисък индекс на експлоатация на водите. Недостиг на вода обаче може да се наблюдава в определени региони с недостатъчни ресурси, висока гъстота на населението и интензивни промишлени дейности.

Общо изнетата прясна вода през 2011 г. е с около 7% повече от равнището на 2010 година. Увеличението е от повърхностни водоизточници - през 2011 г. изнетите води се оценяват на 5 840 млн. м³, което е с 8% повече спрямо предходната година. Същевременно добивът на вода от подземни източници намалява и достига до 98% от равнището през 2010 година.

Общо използваните от доставка и собствено снабдяване води през 2011 г. нарастват с около 7% спрямо 2010 г. и достигат 5 178 млн. кубически метри. Прирастът се формира от водите за охлаждане при производство на енергия, които след употреба се връщат обратно във водоизточниците, но които съставляват средногодишно около 75% от общо използваната вода. Нарастват и водите за напояване - с 14% спрямо равнището на предходната година, основно поради увеличение на площите с водоемки култури и търсенето на вода през по-сухи периоди. Трайна тенденция на намаляващо потребление се регистрира в някои дейности на преработващата индустрия - производство на хранителни продукти, производство на основни метали и други.

Фиг. 1. Използвана вода по дейности

Доставената питейна вода на домакинствата през 2011 г. е 266 млн. м³, което е с 0.7% повече спрямо 2010 година. Средно на човек от населението използваната питейна вода нараства от 97 л/ден. през 2010 г. на 100 л/ден. през 2011 година. Домакинствата, живеещи в градовете, са потребители 103 л/ден. средно на човек, а тези в селата - с 10 л по-малко.

Водоснабдителният сектор (ВиК) отчита намаляващи загуби на вода (по водопроводната мрежа, неразрешено потребление, неточности при измерванията и др.). През 2011 г. общите загуби са 564 млн. м³, което е близо 77% от равнището на 2000 година. Въпреки намалението в абсолютен обем загубите през 2011 г. съставляват 60.4% от подадената вода. Една от основните причини е амортизираната водопроводна мрежа (90% е изградена преди 1990 г. предимно от етернитови тръби).

Количеството на образуваните отпадъчни води от икономическите дейности следва равнището на потреблението. През 2011 г. от точкови източници са образувани 451 млн. м³ отпадъчни води и 3 563 млн. м³ отработени води от охлаждащи процеси, които общо съставляват 78% от използваните води.

Общият обем на отпадъчните води, заустени във водни обекти през 2011 г., е оценен на 791 млн. м³ (без водите от охлаждане), от които 67% - след третиране в пречиствателни станции. През 2011 г. са влезли в експлоатация 11 нови пречиствателни станции за битови отпадъчни води, с които са обхванати още около 452 хил. души. По този начин относителният дял на населението, свързано със ПСОВ, нараства от 47.8% през 2010 г. на 55.7% през 2011 година. Около 18% от населението е свързано с обществената канализационна мрежа без наличие на пречиствателна станция.

2. Битови отпадъци

Битови отпадъци са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

През 2011 г. общо образуваните битови отпадъци са оценени на 2 753 хил. тона.

По данни на общинските администрации за 2011 г. на депа с организирано сметоизвозване са събрани общо 2 727 хил. т битови отпадъци. От тях 2 568 хил. т битови отпадъци са депонирани, а 160 хил. т - предадени за рециклиране. Събраните строителни отпадъци на депата за битови отпадъци са 508 хил. т за 2011 година. Количеството на събраните битови отпадъци се оценява чрез преки измервания, а при липса на такива - на базата на транспортни документи.

Продължава изграждането на регионални депа за битови отпадъци, като се закриват изградени в миналото сметища, които не отговарят на екологичните изисквания. През 2011 г. депата за битови отпадъци са 164, от които 30 са регионални.

Въвеждането на организирани системи за сметоизвозване в нови населени места води до увеличение на населението, обхванато с услуги по сметосъбиране - 98.9% през 2011 година (98.2% през 2010 г.). Обслужените населени места през 2011 г. са 4 364, или със 126 повече спрямо 2010 година. Същевременно през 2011 г. събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население са оценени на 376 кг годишно.

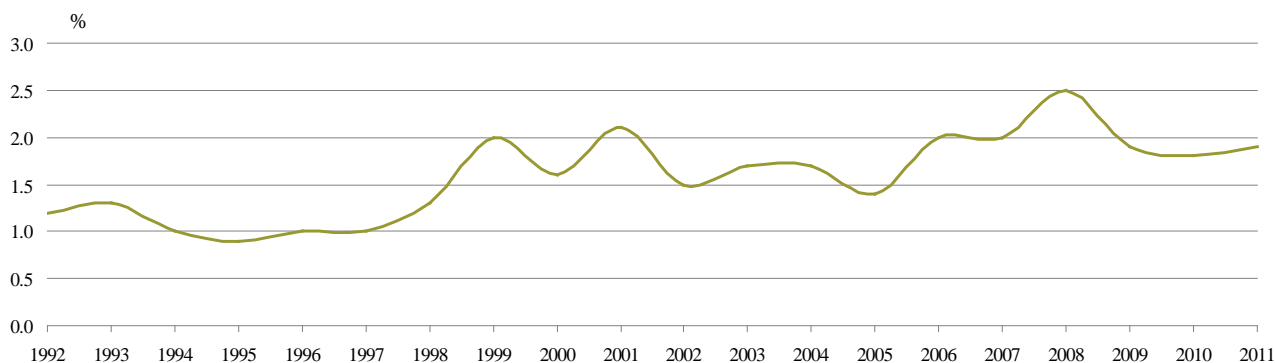
3. Разходи за опазване на околната среда и дълготрайни материални активи за околната среда

3.1. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Опазването на околната среда и отстраняването на уврежданията изисква допълнителни средства. Размерът на средствата е основен показател за мерките, които обществото и държавата предприемат, за да се намали отрицателното въздействие на социално-икономическите процеси върху околната среда.

През 2011 г. за опазване и възстановяване на околната среда са изразходвани 1 438 млн. лева. Спрямо предходната година няма голяма промяна и затова по-подходящ за сравнение е дялът на разходите за околната среда от БВП, който за 2011 г. е 1.9%, а за 2010 г. - 1.8%.

Фиг. 2. Дял на екоразходите от БВП

Разходите за околната среда включват два компонента: разходи за поддържане и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи. И през 2011 г., както и през предходните 2009 и 2010 г., текущите разходи имат преобладаващ дял в структурата на разходите - 64.4%, докато инвестициите остават с по-малък дял - 35.6% .

За 2011 г. общите разходи за опазване и възстановяване на околната среда са разпределени по съответните основни направления, както следва: с най-голям дял са разходите за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците - 52.1%, за пречистване на отпадъчните води - 21.5%, за опазване на чистотата на въздуха - 16.5%.

3.2. Дълготрайни материални активи с екологично предназначение

В края на 2011 г. наличността на дълготрайните материални активи за околната среда е 4 696 млн. лв. и се разпределя по основните направления за околната среда, както следва: за пречистване на отпадъчните води - 33.5%, за опазване на въздуха - 32.3%, и за отпадъците - 19.8%.